

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันนี้ เป็นผลอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการโทรคมนาคม ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม กลายเป็นสังคมและระบบเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงถึงกันที่นานาประเทศต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้รัฐต้องมีการเตรียมพร้อมในการพัฒนาคุณภาพของประชากรภายในเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญมากประการหนึ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากรและสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงอายุขัย การพัฒนาตนเองจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่างๆ ที่จะใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สามารถปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหามีความหลากหลายในสังคมและสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาและก้าวหน้า บนพื้นฐานของความเข้าใจและเหตุผล ความถูกต้อง ความดีงาม และความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาจึงมิใช่เป็นเพียงการเรียนในโรงเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นเหมือนสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องมีการค้นคว้า แสวงหา และเพิ่มพูนความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าได้ต่อไป (ปรัชญา เวสารัชช และ อภิชาติ พันธเสน, 2540, หน้า 18-20)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นรูปแบบเดิมคือ ขาดการพัฒนาปรับปรุงให้ทันต่อเล่ห์เหลี่ยมวิธีการของเหล่ามิจฉาชีพ ข้าราชการตำรวจบางส่วน นอกจากจะไม่พัฒนาตนเองแล้วยังประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่เหมาะสมกับหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ไม่เคร่งครัดในการรักษาระเบียบวินัย ตามระเบียบแบบแผนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้าราชการตำรวจโดยรวม (พล.ต.ท.นิรตม ตันตริก, 2538, หน้า 12) มีผลกระทบก่อให้เกิดอาชญากรรมซึ่งนำความสูญเสีย ความเดือดร้อน และความทุกข์ยากมาสู่ประชาชน การตอบสนอง

ต่อเหตุการณ์ การจัดสร้างมวชนของตำรวจโดยส่วนใหญ่ยังไม่มีรูปแบบที่แน่ชัด ทันสมัย เหมาะสมกับการพัฒนาของประชาชน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี การ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2533, หน้า 89-90) ได้จำแนกการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ และด้านการศึกษาต่อ ผลจากการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ จะเป็นผลดีต่อตนเอง ได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเป็นผลดีต่อคนอื่น ในด้านผลดีที่เกิดขึ้นต่อประชาชนที่มารับบริการ และผลดีต่อหน่วยงานในด้านการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับหน่วยงานได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดว่าเป็นเช่นไร ผลของการศึกษานี้จะนำไปสู่การสร้างกระบวนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกระหว่างชั้นยศ สายงาน อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกในด้านต่างๆ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประชาชน ประโยชน์ต่อสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก สถานีตำรวจภูธรอื่นๆ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

ชั้นยศ สายงาน อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกที่แตกต่างกันมีสภาพการพัฒนาดตนเองแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการพัฒนาดตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกใน 3 ด้านประกอบด้วยด้านการฝึกอบรม ด้านการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ และด้านการศึกษาต่อ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 47 นาย นายตำรวจชั้นประทวน จำนวน 363 นาย รวมทั้งสิ้น 410 นาย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 201 นาย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (R.V. krejcie & D.W. Morgan) ที่ประชากรจำนวน 420 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 64) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาดตนเอง หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ตนเองได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเองแล้ว ยังช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วย ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการพัฒนาดตนเองออกเป็น 3 ด้านประกอบด้วยด้านการฝึกอบรม ด้านการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ และด้านการศึกษาต่อ

1.1 การพัฒนาดตนเองด้านการฝึกอบรม หมายถึง การพัฒนาดตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกโดยใช้วิธีการฝึกอบรมต่างๆ ทั้งที่หน่วยงานของตนเองจัดหรือไปเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานอื่นๆ จัด

1.2 การพัฒนาตนเองด้านการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกโดยใช้วิธีการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ เช่น การศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการต่างๆ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดแบบเป็นกันเอง การคบหาสมาคมกับผู้รู้ การติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ การติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ภายในและภายนอกประเทศโดยอาศัยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนอื่นๆ

1.3 การพัฒนาตนเองด้านการศึกษาต่อ หมายถึง การพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกโดยใช้วิธีการศึกษาต่อทั้งในระดับประกาศนียบัตร หรือปริญญาทั้งอาจจะตรงกับสายงานที่ปฏิบัติหรือไม่ก็ตาม

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก